

Discurs d'inauguració del curs acadèmic 2016-2017 de la Universitat de Barcelona

Molt Honorable Senyor President de la Generalitat de Catalunya, Honorable Senyor Conseller d'Empresa i Coneixement, Secretari d'Universitats i Recerca, Rector Magnífic de la Universitat de Barcelona, Magnífica Rectora i Magnífics Rectors, Senyora Secretària General de la Universitat, doctora Amàlia Fuente, digníssimes autoritats acadèmiques i polítiques, membres de la comunitat universitària, amigues i amics,

M'adreço a vostès com a president en funcions del Consell Social després de la finalització del mandat del Sr. Salvador Alemany, que va deixar el càrrec aquest passat mes de juliol. Per aquest motiu, les meves primeres paraules volen ser de reconeixement i agraïment a la seva tasca, en un període que ha estat certament complex per a tot el sistema universitari i la Universitat de Barcelona en particular, i en el qual, des del Consell Social, hem procurat aportar el nostre suport al rector i al seu equip per ajudar la Universitat a adaptar-se a l'entorn de restriccions, restablir el seu equilibri econòmic i realitzar les millores organitzatives que li permetran abordar el futur amb millors garanties. No cal dir que és un gran honor i responsabilitat per a mi assumir aquestes funcions i continuar treballant des del Consell Social pel bon funcionament i millora de la primera universitat de Catalunya en aquest moment de transició.

Tots compartim que l'educació superior, la recerca, la transferència i la innovació són àmbits clau en el desenvolupament social i econòmic de les societats. Per això, com a país necessitem que les universitats, complint amb les seves funcions socials, contribueixin amb claredat i fermesa a superar la crisi i ajudin a construir un nou model més sòlid econòmicament, amb major igualtat d'oportunitats per al conjunt de la ciutadania i que s'assenti en el coneixement i la innovació.

Transferir a la societat el nou coneixement generat és clau i, consegüentment, un dels principals objectius dels consells socials. Els nostres resultats impacten en la societat bàsicament per dues vies: la formació de persones i la transferència de tecnologia i coneixement a la societat i al teixit productiu.

Sobre la formació de persones, hem iniciat un procés de revisió de la nostra oferta acadèmica, tant a partir dels resultats obtinguts en processos d'avaluació i gestió de la qualitat dels títols, ara en procés d'acreditació, com per la modificació del marc normatiu. El nostre Consell Social va debatre i aprovar uns criteris bàsics per a la nova ordenació dels estudis, dels quals voldria destacar els següents:

- L'estructura i els continguts dels nous estudis han d'assegurar l'adquisició de les competències formatives necessàries que facilitin als graduats una adequada inserció en el món laboral. Cal reduir el *gap* entre la formació i els coneixements i competències necessaris que fan que un estudiant sigui ocupable, i fer-ho amb un sentit d'anticipació, avançant-nos en la mesura que sigui possible a les necessitats a mitjà termini del món laboral.
- Avui és necessari analitzar l'oferta des d'una òptica internacional. El mercat laboral és obert, i els nostres titulats concorreran amb graduats d'altres països del nostre entorn, tant a l'hora d'inserir-se en el món laboral com en la seva progressió curricular. És important garantir la internacionalització dels estudiants, i amb aquesta finalitat és convenient tant convergir en la durada dels estudis universitaris de grau i màster del mateix àmbit amb els països del nostre entorn, com fer una oferta de formació en una tercera llengua més intensiva que l'actual, que garanteixi la competència lingüística dels nostres graduats.

Sobre la transferència dels nostres resultats a la societat i al teixit productiu, crec que és on ara pertoca accentuar la nostra acció.

És un fet reconegut que la recerca universitària ha millorat ostensiblement en les darreres dècades, fet que, juntament amb la resta d'agents del sistema de recerca, ha situat Catalunya com un territori capdavanter al sud d'Europa. En un recent article publicat a la premsa vaig llegir la constatació numèrica d'aquesta afirmació: mentre que Catalunya representa aproximadament l'1,2 % de la població de l'Espai Europeu de Recerca, la seva aportació en tots els indicadors de productivitat científica supera el 2 %.

La Universitat de Barcelona és, en particular, la primera de l'Estat en producció científica, amb una activitat excel·lent i d'alt impacte que s'ha vist reflectida en els diferents rànquings internacionals situant-nos líders de l'Estat. Precisament ahir es coneixia la tretzena edició del QS World University Rankings, que ens situa en la posició 160 del món i primera de l'Estat, millorant la posició de l'any anterior. Estem satisfets d'aquests resultats, però en canvi, si comparem la transferència i innovació del sistema universitari català —i de la nostra universitat en particular— amb altres universitats europees amb indicadors de recerca similars, reduïm en ordres de magnitud els nostres resultats.

Posaré només un exemple: la Universitat de Lovaina, considerada una de les més innovadores d'Europa, té uns indicadors de producció científica similars als de la Universitat de Barcelona. Si analitzem les seves dades de l'any 2014, les seves *spin-offs* tenien una ocupació directa de 4.200 treballadors i van captar més de 700 milions d'euros d'inversió externa, tenen valoritzat el seu coneixement amb prop de 600 patents actives, i una facturació per transferència de tecnologia superior als 200 milions d'euros anuals. Cadascun d'aquests indicadors supera amb escreix les dades de tot el conjunt de les universitats catalanes, una diferència que òbviament té moltes explicacions, però les exposo perquè és important tenir referents per saber cap on volem anar i on podríem arribar, i fa evident també que aquest és un àmbit d'oportunitats amb molt potencial de creixement futur.

És per això que crec que cal prioritzar que la Universitat assumeixi una cultura marcadament emprenedora i es doti dels mecanismes per traslladar el resultat de la seva activitat a l'economia real. Hem d'acceptar, com una funció pròpia, ser el tractor de la innovació, i per això cal acostar-se a les necessitats de les nostres empreses, per tal de conèixer-les i atendre-les, com també cal que en la nostra activitat de recerca tinguem sempre present l'aplicabilitat dels resultats obtinguts i avaluem la viabilitat i oportunitat per emprendre, si cal, la iniciativa de porta-ho al mercat.

Fins ara he parlat dels àmbits de millora on crec que hem de centrar-nos, però no podem obviar que aquests darrers anys la Universitat, com el conjunt de les administracions públiques, ha patit una reducció molt significativa de fons en tots els àmbits de la seva activitat.

Ara, en la mesura que la millora de la situació econòmica del país ho permeti, és el moment de revertir aquesta situació, i cal un compromís polític al més ampli possible que ens permeti disposar d'un horitzó de millora del finançament universitari que a curt termini ens permeti recuperar el nivell de finançament de l'any 2010 i a mitjà termini ens situï en els estàndards dels països de l'Europa dels quinze.

És cert que aquest període de restriccions també ens ha conduït a ser més selectius i eficients en la despesa, però també és cert que hi ha punts clau que hipotequen el nostre futur i que entenc que cal corregir:

- Cal poder disposar de polítiques que garanteixin el relleu generacional de la nostra plantilla, tant de docents i investigadors com de personal tècnic de suport.
- Cal poder recuperar el Pla d'inversions universitàries a llarg termini i la cobertura pública de les operacions financeres de les universitats que ens garanteixi el finançament de les infraestructures necessàries, i revertir el deteriorament i envelliment actual dels nostres actius.
- En inversions, cal dir que la Universitat de Barcelona ha estat especialment perjudicada, ja que si bé en el seu moment es va acordar i signar amb la Generalitat un pla d'inversions de 148 milions d'euros per al període 2007-2013, finalment l'assignació total per inversió fou de 67 milions d'euros, és a dir, menys de la meitat.
- Cal també garantir els recursos per dotar adequadament un sistema català de beques, tant per a l'estudi com per a la mobilitat dels estudiants, que permetin assegurar l'equitat i la igualtat en l'accés a la formació superior de qualitat.

Finalitzo la meva intervenció fent una referència al moment especial i de canvi en el govern de la Universitat de Barcelona que viurem aquest inici de curs.

En primer lloc, cal reconèixer i agrair la tasca duta a terme pel rector Dídac Ramírez. Crec que deixarà un segell que perdurarà a la Universitat. Com hem dit, el seu mandat s'ha desenvolupat en un dels moments més complexos de la Universitat, però malgrat això en sortim més ben preparats per aprofitar les noves oportunitats que puguin esdevenir en el futur. D'una banda, tenim una situació econòmica equilibrada, i, de l'altra, s'han pres les decisions clau de millora de la nostra organització acadèmica i administrativa, que ha de permetre disposar d'una organització més flexible, eficient i més simple que millori la governança, i d'unes unitats amb major massa crítica i, per tant, amb més capacitat de competir internacionalment.

Gràcies, rector, per la feina realitzada.

Properament la Universitat de Barcelona escollirà quin ha de ser el nou equip de govern per a aquesta nova etapa. Tot i que des de fora de la Universitat és difícil entendre el sistema d'elecció d'un nou rector, també crec que el procés en si mateix té aspectes positius. Demostra que a la Universitat hi ha una gran voluntat de compromís i de treball per la institució. Que jo sàpiga, de moment, són cinc els candidats i els equips que volen presentar el seu projecte. Estic segur que hi haurà un debat seriós i compromès sobre les diferents propostes i reptes estratègics de futur de la nostra Universitat, i això ens demostra, en definitiva, que som una institució viva i gens conformista. A tots ells, també el nostre reconeixement.

Senyores i senyors, acabo manifestant-vos la meva confiança en el potencial i la tasca del nostre sistema universitari, i en la implicació de tota la seva comunitat per ser un actor determinant en el desenvolupament social, econòmic i cultural del nostre país.

Molt bon curs acadèmic 2016-2017 i moltes gràcies.